

# Η νευροψυχολογική αξιολόγηση σε ασθενείς με άνοια

Το ενδιαφέρον αυτό τροφοδοτείται ακόμη περισσότερο από την ανάγκη ανίχνευσης νοητικών αλλαγών που σηματοδοτούν την έναρξη μιας προοδευτικής ανοϊκής διαταραχής ή τη διάκριση ανάμεσα σε διαταραχές με διαφορετική αιτιολογία και πρόγνωση ή την έκπτωση των νοητικών λειτουργιών που χαρακτηρίζει το φυσιολογικό γήρας. Το έργο αυτό μπορεί να είναι ιδιαίτερος δύσκολο εξαιτίας της ύπουλης έναρξης και της αργής εξέλιξης των περισσότερων νευροεκφυλιστικών διαταραχών, αλλά είναι εξαιρετικά σημαντικό δεδομένης της έλλειψης αξιόπιστων βιολογικών δεικτών που να διαφοροποιούν την άνοια τύπου Alzheimer's από το φυσιολογικό γήρας ή άλλα νευροεκφυλιστικά νοσήματα που οδηγούν σε άνοια. Η ακριβής κλινική διάγνωση μίας ανοϊκής διαταραχής και η υποκείμενη αιτιολογία είναι καίριας σημασίας για την πρόγνωση και την έγκαιρη και κατάλληλη εφαρμογή ειδικών σύγχρονων θεραπειών.

Η νευροψυχολογική εξέταση σε άτομα με υποψία άνοιας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επιτευχθούν διάφοροι στόχοι:

- Παροχή αντικειμενικών πληροφοριών για τις νοητικές δυνατότητες και αδυναμίες των ατόμων
- Προσδιορισμός της νοητικής κατάστασης ενός ατόμου για τη μέτρηση της σταθερότητας ή της έκπτωσης της με το πέρασμα του χρόνου.
- Παροχή στοιχείων για την ακριβή διάγνωση και θεραπεία
- Εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της φαρμακευτικής αγωγής ή άλλης θεραπείας

## 1. Ο ρόλος του Κλινικού Νευροψυχολόγου

Οι άνοιες περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα διαταραχών έχοντας την έκπτωση των νοητικών λειτουργιών, όπως την έκπτωση της μνήμης, ως προεξάρχον σύμπτωμα. Ο ρόλος του κλινικού νευροψυχολόγου είναι να προσδιορίσει την παρουσία, τη σοβαρότητα και την πιθανή αιτιολογία μιας ανοϊκής διαταραχής και να αναφέρει στοιχεία για την πρόγνωση και τον αντίκτυπο της διαταραχής στην καθημερινή ζωή ενός ατόμου. Η νευροψυχολογική εξέταση πραγματοποιείται πολύ συχνά μαζί με μια σειρά άλλων εξετάσεων, όπως είναι η μαγνητική τομογραφία και οι εργαστηριακές εξετάσεις, ώστε να εκτιμηθεί η αιτιολογία, να σχεδιαστεί η θεραπεία και να λάβουν οι ασθενείς βοήθεια σε κάθε σημαντικό τομέα της ζωής τους.

## 2. Η Νευροψυχολογική Εξέταση στην Άνοια

Στις περιπτώσεις όπου συστήνεται μία νευροψυχολογική εξέταση σε έναν ασθενή με υποψία άνοιας ακολουθείται ένα συγκεκριμένο κλινικό νευροψυχολογικό πρωτόκολλο. Σε αντίθεση με μία γενική νευροψυχολογική εξέταση, η εξέταση στους ασθενείς με υποψία άνοιας εστιάζει σε συγκεκριμένες νοητικές λειτουργίες, όπως η μνήμη και η μάθηση, η γλώσσα, οι οπτικοχωρικές και οι επιτελικές λειτουργίες. Η νευροψυχολογική εξέταση σε αυτές τις περιπτώσεις δύναται να είναι ευέλικτη αναφορικά με το χρόνο διεξαγωγής και με τα νοητικά πεδία που θα εξεταστούν, ενώ θα πρέπει κατ'ελάχιστον να περιλαμβάνει:

- Ανασκόπηση του ιατρικού ιστορικού του ασθενούς
- Συνέντευξη ασθενούς και κλινική παρατήρηση

# Neuropsychological assessment of dementia patients

The need to trace the cognitive changes that mark the onset of a progressive dementia disorder or draw a distinction with disorders of different aetiology and prognosis or determine the cognitive decline associated with normal aging, spark an even keener interest in neuropsychological assessment. This task can be particularly challenging on account of the sudden onset and slow progression of most neurodegenerative disorders. It is, however, exceptionally important since there are no reliable biological markers to distinguish the Alzheimer's type of dementia from normal aging or other neurodegenerative diseases leading to dementia. The accurate clinical diagnosis and underlying aetiology of a dementia disorder are critical for the prognosis, as well as the timely and adequate application of specialised modern treatments.

Neuropsychological testing of potential dementia patients may be used to achieve range of objectives:

- Provide objective information about the individuals' cognitive abilities and deficits
- Define the individual's cognitive state to measure its stability or decline over time
- Provide information to assist accurate diagnosis and treatment
- Evaluate the effectiveness of the medication or other treatment

## 1. The role of the Clinical Neuropsychologist

Dementias comprise a wide spectrum of disorders in which the decline of cognitive functions is the prevalent symptom; memory impairment is one example of cognitive decline. The role of the clinical neuropsychologist is to determine the presence, severity and possible aetiology of a dementia disorder, and report evidence regarding the prognosis and impact of the disorder on the individual's daily life. The neuropsychological assessment is, very often, done in parallel with a series of other tests, such as a magnetic resonance imaging and lab tests to evaluate the aetiology, plan treatment and assist the patients in all the important aspects of their lives.

## 2. Dementia-specific Neuropsychological Testing

When a potential dementia patient is advised to undergo neuropsychological assessment, a specific clinical neuropsychological protocol needs to be followed. Unlike general neuropsychological testing, dementia-specific testing focuses on such cognitive functions as memory and learning, language, visuospatial and executive functions. In these cases, while the timeframe and cognitive areas to be assessed may be flexible, the neuropsychological assessment needs to include at least:

- A review of the patient's medical history
- Patient interview and clinical observation